میراث

تنها قنات دوطبقه جهان در فهرست یونسکو

قنات دوطبقه مون در شهرستان اردستان استان اصفهان، به عنوان تنها قنات دوطبقه شناخته شده در جهان، شاهکاری بی‌نظیر از دانش مهندسی ایران باستان است که در فهرست میراث جهانی یونسکو نیز به ثبت رسیده است.قنات دوطبقه مون در خیابان شهید فائق، ابتدای کوچه نهضت واقع شده و از مکان‌های دیدنی استان اصفهان به شمار می‌رود. این قنات منحصر به فرد با قدمتی حدود ۸۰۰ سال، نشان‌دهنده هوش و زبردستی مهندسان ایرانی در روزگاران گذشته بوده و همچنان به عنوان یکی از پیچیده‌ترین قنات‌های جهان مورد توجه کارشناسان داخلی و بین‌المللی قرار دارد.

ساختاری شگفت‌انگیز

رئیس اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اردستان به خبرنگار ایرنا گفت: قنات مون دارای دو رشته زیر و رو است، از مبدأ تا مظهر دو طبقه وجود دارد که در هر دو آب جاری است و به گفته کارشناسان، آب طبقه فوقانی به طبقه تحتانی نفوذ نمی‌کند. مجتبی پورشفیع افزود: در مناطق گرم و خشک که چشمه‌های آب وجود ندارد، قنات‌ها حفر شده‌اند تا مردم به‌طور پیوسته به آب دسترسی داشته باشند و قسمت عمده آبیاری در فلات مرکزی ایران از طریق کاریزهایی از جمله قنات مون انجام می‌شده است.

قدمتی اسطوره‌ای از دوران پیش از اسلام

رئیس اداره میراث فرهنگی اردستان با اشاره به پیشینه تاریخی این اثر بی‌نظیر گفت: براساس شواهد موجود، ساخت قنات مون به دوران پیش از اسلام و دوره حکمرانی سلسله کیانیان و اشکانیان بازمی‌گردد، برخی بانی حفر آن را کاوه آهنگر می‌دانند و بعضی دیگر معتقدند یکی از مقنیان خبره یزد، جریان آب‌های زیرزمینی را در این ناحیه کشف و مردم را به ساخت قنات ترغیب کرده است.

رختشویخانه فعال در کنار قنات

وی درباره دیگر جذابیت‌های این مجموعه اظهار کرد: در حال حاضر یکی از رختشویخانه‌های فعال کشور در کنار قنات دوطبقه مون قرار دارد؛ این بخش در سال ۱۳۹۶ بازسازی شده و جزو معدود رختشویخانه‌های ایران است که همچنان به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

ثبت در فهرست میراث جهانی یونسکو

کارشناس حوزه میراث فرهنگی و رئیس سابق اداره میراث فرهنگی اردستان نیز در این باره به ایرنا گفت: قنات دوطبقه مون به خاطر ساختار شگفت‌انگیزی که دارد سرانجام نظر کارشناسان ایرانی و بین‌المللی را جلب کرد، این اثر در سال ۱۳۸۲ در فهرست آثار ملی ایران و در سال ۱۳۹۵ در چهلمین اجلاس یونسکو در استانبول، در فهرست میراث جهانی ثبت شد.
محمدرضا صدوقی افزود: با پایین رفتن از پله‌ها و قدم گذاشتن در محوطه قنات، وارد فضایی می‌شوید که صدای جریان آب در آن انعکاس دارد، جریانی پیوسته که گویی از قلب تاریخ می‌آید.

مشخصات فنی قنات دوطبقه مون

کارشناس حوزه میراث فرهنگی اردستان با تشریح جزئیات فنی قنات مون اظهار کرد: آب قنات توسط یک چاه اصلی به نام «چاه دوقلو» یا «مادرچاه» تأمین می‌شود که در کنار امامزاده اسماعیل(ع) شهر اردستان قرار دارد، این مادرچاه از دو میله مجاور هم تشکیل شده که به‌صورت موازی روی یکدیگر قرار دارند و عمق آن به ۳۱ متر می‌رسد.
وی اضافه کرد: طول این قنات ۴ کیلومتر است و ۴۰ میله عمودی در آن قرار دارد که وظیفه لایروبی، هوادهی و مشخص کردن مسیر کاریز را بر عهده دارند، قنات مون می‌تواند آب شرب ۲۰۰ نفر را تأمین کند.
صدوقی بیان کرد: دهانه (مظهر) اصلی قنات در محله‌ای به نام مون قرار گرفته و دلیل نام‌گذاری قنات نیز همین است. فاصله میان دو دالان یا دوطبقه قنات ۴ متر بوده و ارتفاع هر دالان ۱۲۰ و عرض آن‌ها حدود ۶۰ تا ۸۰ سانتیمتر است.

«پاسداران کارون» با حضور در میدان حماسه، مقاومت را زنده نگه داشته‌اند

«یزله حماسی» هم‌سرایی غیرت و اتحاد در خوزستان

گروه استان‌ها | تحولات بزرگ گاهی پیش از آنکه در تحلیل‌ها و تیترها بازتاب پیدا کنند، خود را در خیابان نشان می‌دهند؛ در جمع شدن آدم‌ها، در سکوت‌های معنادار، در اشک‌هایی که بی‌اختیار جاری می‌شود و در شعارهایی که از دل جمعیت برمی‌خیزد. آنچه در هفته‌های اخیر در استان خوزستان رخ داده، نمونه‌ای از همین صحنه‌هاست؛ حضوری ممتد و شبانه که از دل یک واقعه بزرگ شکل گرفت و به جریان مستمر اجتماعی تبدیل شد.
«یزله» یکی از آیین‌های کهن و پرشور مردم عرب خوزستان، در ابعاد حماسی بوده که تجلی‌گر اوج غیرت، اتحاد و ایستادگی است.
یزله حماسی، فریاد بلند مردمی است که در بزنگاه‌های تاریخی، تاریخ‌ساز بوده‌اند و در دل سختی‌ها، روحیه مقاومت خود را به نمایش گذاشته‌اند. این نوع یزله، غالباً در مناسبت‌های مرتبط با دفاع، پیروزی، یادبود شهدا و یا مقابله با ناملایمات شکل می‌گیرد و پیام‌های قدرتمندی از ایستادگی و اتحاد را منتقل می‌کند که این روزها بیش از هر زمان دیگری و بیش از دو ماه است که در میدان‌های استان خوزستان برگزار می‌شود.

ریشه‌ها و بستر تاریخی

حماسه‌سرایی و اشعار رزمی همواره بخشی جدایی‌ناپذیر از فرهنگ اعراب بوده و یزله حماسی، تجلی مدرن این سنت دیرین است که در دوران دفاع مقدس و پس از آن، برای تقویت روحیه رزمندگان و مردم یا برای پاسداشت یاد و خاطره شهدا و ایثارگران به اوج خود رسید. این یزله‌ها گاه در جبهه‌های نبرد، گاه در میان استقبال‌کنندگان از شهدا و گاه در جمع مردم برای اعلام همبستگی و ایستادگی اجرا می‌شدند.
در این شب‌ها، میدان‌های شهری تنها محل عبور و مرور نیستند و به محلی برای بروز احساسات جمعی، بازتعریف همبستگی و نمایش انسجام تبدیل شده‌اند. استان خوزستان با پیشینه‌ای گره خورده با مقاومت و بافتی متنوع از اقوام مختلف، این بار نیز صحنه شکل‌گیری اجتماعاتی شده و به گفته مسئولان استانی، نه با دستور اداری بلکه با انگیزه‌های درونی مردم شکل گرفته و تداوم یافته است.
یزله حماسی، نقشی حیاتی در تقویت روحیه و انسجام اجتماعی ایفا می‌کند. در دوران جنگ، این یزله‌ها به عنوان یک سلاح فرهنگی توانستند ترس را از دل‌ها بزدایند و روحیه‌ای پولادین در مردم و رزمندگان ایجاد کنند. امروزه نیز، یزله حماسی به عنوان نمادی از هویت فرهنگی خوزستان و یادآور رشادت‌های مردمان آن دیار، در مراسم و مناسبت‌های مختلف اجرا می‌شود و پیام مقاومت و ایستادگی را زنده نگه می‌دارد.

نغمه غیرت و رزم

به گفته رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان خوزستان، شب‌های خوزستان این روزها روایت دیگری دارد؛ روایتی که از نخستین ساعات اعلام خبر شهادت رهبر عزیز انقلاب آغاز شد و هنوز در خیابان‌ها ادامه دارد. همان ساعاتی که خبر در شهر پیچید، میدان‌ها آرام نماندند. مردم با چهره‌هایی مبهوت و اشک‌آلود، بی‌آنکه فراخوان رسمی در کار باشد، از خانه‌ها بیرون آمدند. صدای همهمه، نوحه و زمزمه‌های زیر لب، در گرمای سنگین جنوب به هم گره خورد و خیابان‌ها به صحنه‌ای از سوگ جمعی بدل شد؛ سوگی که تنها اندوه نبود، بلکه از همان ابتدا رگه‌هایی از غیرت و عزم در آن دیده می‌شد.
حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا قربانی خراجی، رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان خوزستان در گفت‌وگو با روزنامه قدس از همان ساعات ابتدایی یاد می‌کند؛ ساعاتی که به گفته او، مردم در سراسر استان بی‌درنگ به میدان آمدند. از شهرهای بزرگ تا روستاهای دورافتاده و حتی مسیرهای فرعی، اجتماع‌هایی شکل گرفت که در روزهای اول، بیشتر جنبه عزاداری، تأسف و تأثر شدید داشت.

از اشک‌های نخستین تا موج حماسه

وی می‌گوید: در روزهای ابتدایی، فضای برنامه‌ها کاملاً متأثر از اندوه شهادت رهبر عزیز بود و مردم با بغض و گریه در میدان حاضر می‌شدند. با این حال، همزمان با این سوگ، جلوه‌ای حماسی نیز در سراسر استان شکل گرفت و برنامه‌هایی به‌صورت خودجوش و مردمی برپا شد.
به گفته رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان خوزستان، حضور مردم نه‌تنها محدود به روزهای نخست نماند، بلکه با گذشت بیش از ۶۰ شب، همچنان ادامه دارد؛ حضوری که نه‌تنها کاهش نیافته، بلکه در بسیاری از نقاط استان افزایش نیز داشته است. مردم با قوت در خیابان حاضر هستند و از تمام ظرفیت‌های خود برای حفظ سنگر خیابان استفاده می‌کنند.

رنگین‌کمان اقوام در کنار هم

قربانی خراجی با بیان اینکه خوزستان با جمعیتی بیش از ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر یکی از پرجمعیت‌ترین استان‌های کشور است، اظهار می‌کند: تنوع قومیتی در این استان، از عرب‌ها گرفته تا لرها و بختیاری‌ها همواره بخشی از هویت اجتماعی آن بوده است. در این شب‌ها، هر قوم با نمادها، پوشش‌ها و آیین‌های خود در میدان حاضر می‌شوند؛ اما آنچه بیش از تفاوت‌ها دیده می‌شود، هم‌صدایی و هم‌دلی است.

جلوه پررنگ بانوان در میدان

وی یکی از نکات برجسته این شب‌ها را حضور چشمگیر بانوان می‌داند و می‌گوید: خواهران و مادران با وجود تبلیغات دشمن، پای کار انقلاب ایستاده‌اند. پرچم‌گردانی بانوان و اشک‌های مادرانه، بخشی از فضای تجمعات را شکل داده است.
رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان خوزستان تأکید می‌کند: حتی افرادی که شاید ظاهرشان نشان از همراهی نداشت، مرد و زن در این شب‌ها در میدان حاضر شدند. خیلی‌ها که تصور نمی‌شد در چنین صحنه‌هایی باشند، شب‌ها می‌آمدند، پرچم تکان می‌دادند و اشک می‌ریختند. این‌ها نشان می‌دهد مردم خوبی داریم و باید در قضاوت‌ها منصف باشیم.

«یزله»؛ طنین حماسه در مناطق عرب‌نشین

قربانی خراجی با اشاره به آیینی در شهرهای عربی استان، ادامه می‌دهد: آیینی با عنوان «یزله» جلوه‌ای خاص به تجمعات می‌دهد. صدها نفر همزمان اشعار حماسی را تکرار می‌کنند، دست‌ها را هماهنگ بالا می‌برند و پا بر زمین می‌کوبند. ریتم صداها و حرکت‌ها، فضای میدان را به صحنه‌ای از انسجام و شور بدل می‌کند. در واقع شور حماسی همراه با خواندن اشعار حماسی و بالا بردن دست‌ها به صورت هماهنگ است.
به گفته وی، این آیین پیش‌تر نیز در سال ۱۳۷۵ و در جریان سفر رهبر معظم انقلاب به استان برگزار شده بود. اکنون نیز هر شب «میدان یزله» در مناطق عربی برپا می‌شود و بخشی از هویت این تجمعات شده است.

۴۰۰ مراسم در یک شبانه‌روز

رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان خوزستان می‌گوید: در استان به‌طور متوسط در هر ۲۴ ساعت حدود ۴۰۰ مراسم اصلی برگزار شده است. در مرکز استان، شهر اهواز، به دلیل کلانشهر بودن، تعداد تجمعات بسیار بیشتر بوده است.
قربانی خراجی بیان می‌کند: در یکی از مناطق اهواز که به‌عنوان سخنران حضور داشتم، جمعیت آن منطقه به اندازه یک راهپیمایی بزرگ بود. اگر در راهپیمایی ۲۲بهمن ۲۰۰هزار نفر حضور داشته باشند، در یک شب نیز در یک منطقه چنین جمعیتی گرد آمده بودند، در حالی که همزمان در چند منطقه دیگر نیز برنامه‌های گسترده برگزار می‌شد.
وی در ادامه با اشاره به ضرورت انسجام در برگزاری برنامه‌ها اضافه می‌کند: در استان خوزستان از همان روزهای اول، تشکلی برای سازماندهی و برنامه‌ریزی بهتر این برنامه‌ها شکل گرفت. به گفته او، این مجموعه به‌صورت منظم جلسات هفتگی برگزار می‌کند و مسئولیت هماهنگی، نظارت، راهبری و پشتیبانی تجمعات را بر عهده دارد.
رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان خوزستان می‌افزاید: در استان تقسیم کار صورت گرفته و برای هر منطقه یک مسئول مشخص شده است تا تجمعات، مراسمات و راهپیمایی‌های همان محدوده را سازماندهی، مدیریت و نظارت کند. این روند با قوت در حال انجام بوده و ساختار مشخصی برای استمرار برنامه‌ها شکل گرفته است.

حضور از سر تکلیف

قربانی خراجی حضور مردم را معجزه توصیف می‌کند و می‌گوید: روح انجام تکلیف در میان مردم دیده می‌شود. در برخی تجمعات، افرادی با مشکلات جسمانی، عصازنان یا با دشواری راه می‌رفتند، اما در جمع حاضر می‌شدند. افرادی را دیدم که توان راه رفتن نداشتند، اما برای انجام تکلیف شرعی آمده بودند. این صحنه‌ها ظرفیت‌های رسانه‌ای بسیاری دارد؛ تصاویری از اراده که بر ضعف جسم غلبه می‌کند. همان طور که رهبر شهید فرمودند مردم مبعوث شدند و این مبعوث شدن دست قدرت الهی است که مردم را به میدان آورده است.

روایت یک مادر؛ از جنگ تا امروز

وی با ذکر روایت یک مادر ادامه می‌دهد: در میان روایت‌های این شب‌ها، نام مادر شهید فرجوانی برجسته است؛ مادری از خانواده‌های شاخص دفاع مقدس که دو فرزند خود را در جنگ از دست داده است. او اکنون با بیش از ۸۰ سال سن و در حالی که روی صندلی چرخدار است، همچنان در میدان حضور دارد.
به گفته رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان، این مادر در همین ایام کاروان خودرویی ویژه بانوان در سطح اهواز را راه‌اندازی کرده، برای هماهنگی وانت صوت پیگیر بوده و حتی در پخت غذا کمک می‌کند. حضوری که پیش‌تر نیز در سیل سال ۱۳۹۸ خوزستان دیده شده بود و همان شور زمان جنگ را امروز هم دارد.

موکب‌ها؛ پیوند فرهنگ اربعین با این روزها

قربانی خراجی تأکید می‌کند: در خوزستان، فرهنگ موکب‌داری به‌دلیل قرار گرفتن در مسیر تردد زائران اربعین و مرزهای استان با عراق، جایگاهی ویژه دارد. حدود ۶۰ درصد موکب‌ها و غرفه‌های پذیرایی و فعالیت‌های فرهنگی در این ایام به‌صورت خودجوش برپا شده و ۴۰ درصد دیگر با حمایت نهادها و اداره‌ها شکل گرفته است.
وی ادامه می‌دهد: همان موکب‌هایی که در محرم، صفر و اربعین فعال بودند، اکنون نیز در محورهای اصلی شهرها برپا هستند. به‌ویژه در مناطق عشایری عرب، لر و بختیاری، این جلوه‌ها پررنگ‌تر دیده می‌شود و حال و هوایی شبیه ایام اربعین در شهرها جریان دارد. جریان مقاومت، تفکر و اندیشه ایستادگی در مقابل استکبار در این ایام خاص نهادینه شده و این تفکر جا افتاده است.

میدان را خالی نکنیم

رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان بیان می‌کند: در برخی محورهای اصلی اهواز، هر شب مردم با شور و نشاط گرد هم می‌آیند. گاه کاروان‌های خودرویی از خیابان‌ها عبور می‌کند و مردمی که در خانه مانده‌اند، از پنجره‌ها شعار می‌دهند. کودکان از مغازه‌ها بیرون می‌آیند و به جمع می‌پیوندند. صحنه‌هایی بدیع که نشان می‌دهد اندیشه مقاومت و ایستادگی در این روزها در لایه‌های مختلف جامعه جاری شده است.
قربانی خراجی می‌گوید: مردم خودشان تأکید دارند که میدان را خالی نکنیم. حضوری که آن را لبیک به فرمایش رهبر عزیز می‌دانند و با گذشت هفته‌ها همچنان استمرار دارد؛ حضوری که از اشک آغاز شد، اما در امتداد شب‌های گرم خوزستان، به حماسه‌ای ماندگار بدل شده است.

جدول ۹۴۴۶

طراح: محمدرضا علی‌زاده zadehalireza@gmail.com

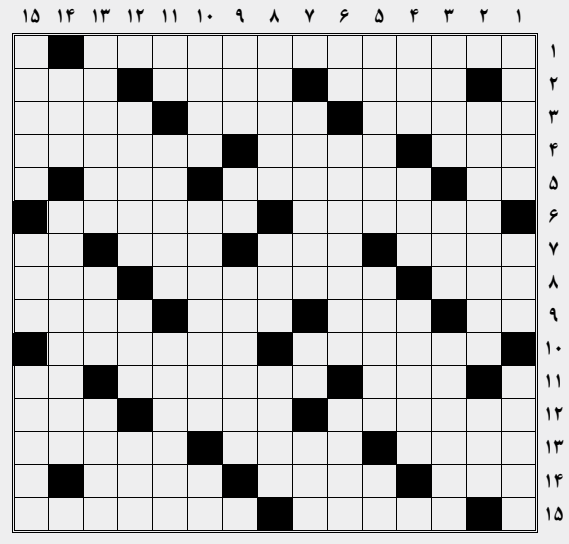

افقی

۱. مجموعه‌ای تلویزیونی که آقای حسن فتحی به سفارش گروه فیلم و سریال شبکه یک برای نوروز ۱۳۸۸ ساخت ۲. حشره‌کش معروف - احصا - بااهمیت ۳. ضددین - چه‌کسی است؟ - پنجم ۴. بیرون‌ورزشی - داخل شدن - کالاها یا خدماتی که به کشور داخل شود ۵. ویتامین جدولی - تدافع - نیم‌صدای طفل ۶. مشعشع - گویش این قوم بزرگ ایرانی ترکی آغوز است ۷. سنگ انگشتری - عقاب سیاه - گل نومیدی - غوزه پنبه ۸. سخن و گفته - آموزشی که پس از استخدام فرد در سازمانی برگزار می‌شود - دعای زیر لب ۹. طایفه کم‌حرف - خانه بزرگ - عضوی از دستگاه گوارش - بخش ظاهری دنده خودرو ۱۰. دیوسپید پای در بند - دخالت کردن ۱۱. این پول در استانبول به کارتان می‌آید - کامپیوتر - بنیان ۱۲. خودروساز باسابقه و موفق ژاپنی - مسکن - جیحون ۱۳. شهری در خراسان رضوی که نام سابق آن ابیورد بوده است - پارچه لیون - نگهبان دروازه ۱۴. درخت تسبیح - آسان - همسایگی ۱۵. محل سودن گندم - کیف آقای مهندس

عمودی

۱. آسمان‌ها - یار نبات - دین‌دار ۲. هنرمندان یا آثاری به ویژه در حیطه هنر که ماهیتی تجربی، رادیکال یا نوآورانه دارند - مهار شتر ۳. از لوازم پرواز - چاهی در جهنم - ناسیونالیست ۴. پیشوند استمرار - دیبای منقش و لطیف - برنامه گسترده فضایی سرنشین‌دار روسیه ۵. خودروساز چکی زیرمجموعه فولکس‌واگن آلمان - لزوم - ام‌الخبائث ۶. حرف پیروزی - بازدهی - قاره کهن ۷. در بی‌وفایی به امیرالمؤمنین علی(ع) سرآمد بودند - یار پنجره - حیوان نجیب ۸. رئیس جمهور پیر و پرحاشیه سابق ایالات متحده آمریکا - گوشت مرغوب کبابی - ستاره ۹. از فروع دین اسلام - مردن از غصه - شهری در خراسان جنوبی ۱۰. پیمان ناقلا - کیمیاگر - مکان ۱۱. مروارید درشت - زمان‌ها - نابودی ۱۲. خرخر کردن - کفش کهنه - قوم اسلاو ۱۳. مهیا بودن - پایین - کمان صورت ۱۴. مرغ سعادت - بندری تجاری در ژاپن ۱۵. موش آزمایشگاهی - شعله آتش - قطعه موسیقایی مرکب از سه یا چهار بند
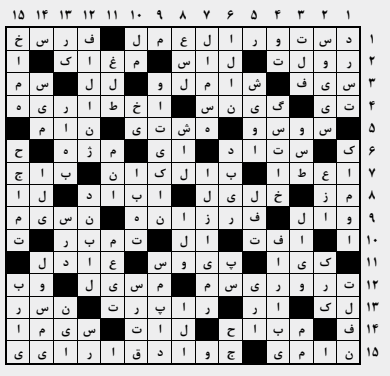
حل جدول شماره قبل